

Warszawa, dnia 13 czerwca 2018 r.

Opinia do ustawy
o wypowiedzeniu Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Litewską
w sprawie wzajemnego popierania i ochrony inwestycji, sporządzonej w Warszawie
dnia 28 września 1992 r.

(druk nr 856)

I. Cel i przedmiot ustawy

Ustawa ma na celu wyrażenie zgody na wypowiedzenie Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Litewską w sprawie wzajemnego popierania i ochrony inwestycji, sporządzonej w Warszawie dnia 28 września 1992 r. – zwanej dalej „Umową”.

Postanowienia Umowy dotyczą zapewnienia inwestorowi z państwa – strony Umowy na terytorium państwa – drugiej strony Umowy pełnej ochrony oraz zapewnienia możliwości dochodzenia roszczeń przed międzynarodowym trybunałem inwestycyjnym (arbitrażowym).

Umowy o popieraniu i wzajemnej ochronie inwestycji były zawierane przez Polskę z większością państw członkowskich Unii Europejskiej – tzw. „umowy BIT”.

Obecnie umowy BIT są kwestionowane przez Komisję Europejską oraz Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej z uwagi na ich niezgodność z prawem Unii Europejskiej.

W wyroku z dnia 6 marca 2018 r. w sprawie C-284/16 (*Achmea BV*) Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej orzekł, że art. 267 i art. 344 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie postanowieniu umowy międzynarodowej zawartej między państwami członkowskimi, tego rodzaju jak art. 8 umowy o wspieraniu i wzajemnej ochronie inwestycji pomiędzy Królestwem Niderlandów a Czeską i Słowacką Republiką Federacyjną, wedle którego inwestor z jednego z tych państw członkowskich może, w przypadku sporu dotyczącego

inwestycji w drugim państwie członkowskim, wszcząć postępowanie przeciwko temu drugiemu państwu członkowskiemu przed sądem polubownym, którego kompetencję państwo to zobowiązało się uznać. Tym samym Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej stwierdził, że państwa członkowskie zawierając umowy BIT ustanowiły mechanizm rozwiązywania sporów z inwestorami, przez który spory mogące dotyczyć wykładni lub stosowania prawa UE nie będą rozstrzygane w sposób zapewniający pełną skuteczność tego prawa, co narusza autonomię prawa Unii Europejskiej.

Umowa, zgodnie z jej art. 13 ust. 1, obowiązuje przez okres dziesięciu lat od dnia wejścia w życie i jest automatycznie przedłużana na kolejne dziesięcioletnie okresy, a wypowiedzenie umowy może nastąpić jedynie w okresie dwunastu miesięcy poprzedzających zakończenie jej cyklu obowiązywania. Stąd skuteczne oświadczenie o wypowiedzeniu Umowy powinno być złożone najpóźniej dnia 6 sierpnia 2022 r., a następnie najpóźniej dnia 6 sierpnia 2032 r. Na podstawie art. 13 ust. 2 Umowy inwestycje dokonane przed wejściem w życie jej wypowiedzenia są nadal chronione na mocy Umowy przez dziesięć lat od dnia jej wygaśnięcia.

Umowa dotyczy spraw określonych w art. 89 ust. 1 pkt 2 i 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (wolności, praw i obowiązków obywatelskich oraz spraw uregulowanych w ustawie lub w których Konstytucja wymaga ustawy), co uzasadnia tryb wypowiedzenia Umowy – wypowiedzenie za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Sejm uchwalił ustawę na 63. posiedzeniu w dniu 7 czerwca 2018 r. w oparciu o przedłożenie rządowe (druk sejmowy nr 2374). Projekt stanowił przedmiot prac sejmowej Komisji Spraw Zagranicznych. Komisja nie wprowadziła poprawek do projektu. Sejm uchwalił ustawę w brzmieniu przedłożenia.

III. Uwagi szczegółowe

Ustawa nie budzi zastrzeżeń legislacyjnych.

Szymon Giderewicz

Główny legislator